

## Visitatie lidscholen Nederlandse Dalton Vereniging

# Visitatieverslag

Zie handleiding visitatie lidscholen  
(Gebaseerd op Toetsingskader Erkenning Daltoninstellingen)

Naam school	CDBS Ichthus
Adres	Gebroeders Gootjesstraat 47
Postcode en plaats	9953 PV Baflo
E-mailadres school	<a href="mailto:ichthusbaflo@vcpong.nl">ichthusbaflo@vcpong.nl</a>
Directeur (a.i.)	Roel Omvlee
Adjunct-directeur	
Daltoncoördinator (i.o.)	
Aantal groepen/ klassen (VO)	5
Aantal leerlingen	103
Populatie (PO)/ schoolsoort (VO)	PO
Aantal leraren	10 (incl. 2 vakleerkrachten gymnastiek)
In bezit van Daltoncertificaat	6
Bezig met Daltoncursus	0
Nevenvestigingen	Nee
Stand van zaken inspectie	Basisarrangement
<b>Visitatie team</b>	
Voorzitter	
Lid 1.	
Lid 2.	
Lid 3.	
Lid 4.	
Lid 5.	
Datum visitatie	19 - 05 – 2016
Soort visitatie	1 <sup>e</sup> licentieaanvraag
(besluit vorige visitatie)	2e licentieaanvraag
	X Licentieverlenging
	versnelde visitatie licentieverlenging
	Visitatie na bezwaarprocedure

Commissies visitatie PO en VO  
Nederlandse Dalton Vereniging  
Bezuidenhoutseweg 251-253  
2594 AM Den Haag  
Tel. 070 - 331 52 81  
[bestuursbureau@dalton.nl](mailto:bestuursbureau@dalton.nl)

## 0. Realisering aanbevelingen vorige visitatie

niet van toepassing bij 1<sup>e</sup> licentieaanvraag

### aanbeveling 1.

Breid de mate van vrijheid/verantwoordelijkheid van de leerlingen verder uit. Het is nog erg leerkrachtgestuurd. Concreet:

- Heroverweeg de plaats van keuzewerk en extra werk op de weektaak. Hiermee kunnen de kinderen dan meer keuzevrijheid krijgen.
- Laat kinderen meebeslissen bij de samenstelling van keuzewerk. Nu nog op vaste dag, voor alle kinderen tegelijk, samengesteld door de leerkracht.

### evaluatie school

Keuzewerk komt bijna ieder jaar terug als agendapunt bij de Leerlingenraad. Met het geld van de Doekoe-actie is ongeveer drie jaar geleden keuzewerkmateriaal aangeschaft. Verschillende spellen (educatief en recreatief) en speelgoed (zoals lego en playmobil).

Alle leerkrachten gebruiken nu een keuzewerkrooster om te registreren wat kinderen kiezen en zo nodig bij te sturen.

We houden vast aan een vast tijdstip waardoor alle kinderen toekomen aan keuzewerk en het dan ook niet stil hoeft te zijn in de klas en op de gang. Dit werkt voor ons prettig.

We proberen het keuzewerk een meer educatief karakter te geven, door bijv. ook techniekopdrachten toe te voegen. Keuzewerk staat ook dit jaar op de agenda bij de Leerlingenraad en we laten kinderen meedenken welke onderdelen we hier nog meer aan toe kunnen voegen of weg kunnen halen, zodat het ook leerzaam is. Door bijv. de koppeling te maken naar de eigen leerdoelen.

Extra werk noemen we op de vernieuwde weektaak vanaf groep 6 'Meerwerk'. Bij het woord 'extra' hadden de kinderen toch meer het idee dat het niet hoefde, dat het extra was. Nu lijkt het weer wat meer te leven. Ook staat het rechts op de weektaak, naast de verplichte taken en valt het meer op. Behalve de leerkracht kunnen de kinderen ook opdrachten aandragen die aan extra werk/meerwerk toegevoegd kunnen worden.

Bij Snappet (groep 4 en 8) worden de doelen voor rekenen en spelling automatisch opgesteld per individu. Kinderen kunnen als extra werk dan aan hun eigen doelen werken.

### bevindingen visitatieteam

De uitwerking van deze aanbeveling wordt conform de beschrijving van de school uitgevoerd.

Keuzewerk vindt plaats op de woensdag, gedurende een half uur. De leerkrachten houden een overzichtslijst bij, zodat niet steeds dezelfde kinderen hetzelfde kiezen. Het is voor de kinderen niet zichtbaar of vooraf duidelijk wat ze kunnen kiezen en welke regels daaraan zijn verbonden. Ook is hun inbreng op het keuzepakket minimaal.

Het meerwerk op de taak is aanwezig, uit gesprekken met kinderen is ons gebleken dat dit werk nog steeds als een extra opdracht wordt gezien, die niet aantrekkelijk is en daarom ook weinig gemotiveerd wordt uitgevoerd. Het uitvoeren van eigen keuzes hebben wij niet kunnen zien.

Snappet wordt gebruikt zoals het is bedoeld en de kinderen zijn hier enthousiast mee bezig. De school is voornemens dit in het komende jaar uit te breiden, door elk kind te voorzien van een eigen device.

De school heeft een heroverweging van het keuzewerk uitgevoerd en dit vormgegeven. Dit heeft geleid tot een zeer beperkte uitbreiding van invloed van het kind op de samenstelling van het keuzewerk. Wel mag het kind bij de meertaak kiezen of hij deze wil uitvoeren.

### **aanbeveling 2.**

Benut veel meer de mogelijkheden om van de taakbrief een echt planningsmodel te maken. Concreet:

- We hebben gezien dat er in de middenbouw te weinig echt gepland wordt. De kolom die daarvoor bedoeld is wordt gebruikt als registratiekolom.
- Laat de leerlingen in de bovenbouw zelf de tijd plannen die ze nodig hebben. Dus heroverweeg het invullen van minuten per taakopdracht door de leerkracht.

### **evaluatie school**

Vanaf het tweede halfjaar in groep 3 plannen de leerlingen zelf hun taken door deze te nummeren op de weektaak. Zo geven ze aan in welke volgorde ze de taken gaan uitvoeren.

In groep 2 maken de kinderen ook al kennis met het plannen door op maandag zelf de samenwerkingsopdracht in te plannen met hun maatje en daarna de individuele taken. Dit werkt zo goed dat de leerkrachten ook van plan zijn dit al met de oudste leerlingen van groep 1 uit te proberen. Kinderen leren alvast vooruit te denken en de praktijk laat zien dat kinderen de opdrachten meer verspreid over de week inplannen en niet allemaal aan het eind van de week uitvoeren.

In de bovenbouw hebben we alleen de zelfstandige taken en samenwerkingsopdrachten nog op de weektaak staan. Toetsen en instructies staan nu bovenaan de weektaak onder de totale taaktijd op een dag. Zo kunnen kinderen er rekening mee houden hoeveel taaktijd ze ongeveer hebben op een dag en zo hun eigen taken beter indelen.

### **bevindingen visitatieteam**

Ook voor deze aanbeveling geldt dat hij voldoende is uitgevoerd op papier en in de klassen is terug te vinden. Het plannen, stellen van doelen en de reflectie/evaluatie van de taak is zowel voor de kinderen als de leerkrachten nog geen vanzelfsprekendheid. Opnieuw geldt dat aan de aanbeveling wel inhoud en vorm is gegeven, maar dat deze nog onvoldoende is geborgd.

## 1. Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen

### Indicatoren op leerlingniveau

1.1	De leerling neemt verantwoordelijkheid voor de verwerking van zijn taak.
1.2	De leerling legt waar nodig verantwoording af aan zijn leraren, zijn medeleerlingen en zijn ouders over de verwerking van zijn taak.
1.3	De leerling is actief betrokken bij zijn eigen (leer)werk.
1.4	De leerling draagt zorg voor zijn leeromgeving.

### evaluatie school

In het lokaal zijn diverse hulpmiddelen aanwezig die de leerlingen helpen structuur aan te brengen in hun werk, zoals: dagritmebord en plan- en keuzebord (kleuters) en het takenblad. (gr. 3 t/m 8) In de groepen wordt aangegeven welk maatje je hebt, lijst met boeken- of spreekbeurten. In de groepen zijn ook aanwezig: De dalton-kleuren, uitlegkaarten van de verschillende methodes. Leerlingen maken gebruik van het takenbord en/of takenblad.

Ze plannen hun eigen taken en zijn daardoor actief betrokken bij het eigen leerwerk. Materiaal heeft een vaste plaats. Kinderen pakken zelf het materiaal en bergen het zelf op. Leerlingen zorgen dat werk af is, netjes gemaakt en op tijd ingeleverd. Kinderen stellen, waar nodig hun planning bij. De meeste leerlingen kunnen de verantwoording nemen voor het verwerken van deze taken en hebben er ook plezier in dat ze dit zelfstandig kunnen. Ze kijken waar het kan zelf hun werk na en verbeteren daarna hun fouten. In dit proces is reflecteren een attitude bij de leerlingen. De leerlingen zijn verantwoordelijk voor hun eigen materialen en dragen samen zorg voor hun werkomgeving.

### bevindingen visitatieteam

De evaluatie van de school beschrijft de wijze waarop de kinderen zelfstandig bezig kunnen zijn met hun taakwerk. Dit gebeurt conform de beschrijving in alle groepen.

- Het plan/keuze/reflectiebord in de kleutergroepen is voor de kinderen duidelijk. Zij weten wat ze kunnen/moeten doen en de structuur om in vrijheid te kunnen kiezen is duidelijk aanwezig.
- In principe mogen de kinderen een werkplek kiezen, in de praktijk moet dit worden gevraagd aan de leerkracht. De leerkracht bepaalt of de keuze van het kind wordt gehonoreerd.
- De samenwerkingsopdrachten worden niet of sporadisch vermeld op de taakbrieven. D.m.v. de "blokjes" op de tafel geven de kinderen aan of ze willen samenwerken. De kinderen geven aan dat de leerkracht zegt, wanneer ze iets samen mogen/moeten doen.
- De taakbrief als planningsinstrument is aanwezig, de uitvoering door de kinderen als zodanig is zeer beperkt. De doelen, die de kinderen zelf opstellen, worden soms ingevuld, vaak niet, de reflectie daarop is geen gewoonte.

- Voor de kinderen is niet zichtbaar welke tijd zij hebben voor hun taken. Er is geen dag/weekoverzicht vanaf groep 3 voor de kinderen. In de bovenbouwgroepen staat sinds kort aangegeven hoeveel tijd de kinderen voor hun taak beschikbaar hebben. Er is geen ruimte voor kinderen om extra tijd te besteden aan hun taakwerk, het half uur keuzewerk mag wel aan taakwerk worden besteed.

Het visitatieteam heeft voornamelijk leerkracht gestuurd onderwijs gezien, waarbij de vrijheid/verantwoordelijkheid van de kinderen in principe positief wordt omarmd door het team, maar in de praktijk (nog) onvoldoende wordt vorm gegeven.

### Indicatoren op leraarniveau

1.5	De leraar kan loslaten en schenkt vertrouwen aan zijn leerlingen. Hij biedt hiervoor een kader waarbinnen de leerlingen hun eigen leerproces kunnen vormgeven.
1.6	De leraar houdt rekening met verschillen en creëert maatwerk dat zichtbaar is in de taakinhoud.
1.7	De leraar begeleidt zijn leerlingen en geeft waar nodig sturing, op zo'n manier dat de leerlingen zich vaardigheden eigen kunnen maken om de leerdoelen te behalen en de taak te kunnen volbrengen.

### evaluatie school

Er wordt op De Ichthus gedifferentieerd lesgegeven. In de (groeps)plannen en in de klassenmap is te zien welke leerlingen extra aandacht nodig hebben van de leerkracht. Dit is ook terug te vinden op de weekplanning. We leren kinderen vanaf het begin verantwoordelijkheid aan. Als basisstructuren helder zijn, kunnen kinderen zich vrijer bewegen. Leerlingen krijgen een takenblad op eigen niveau per groep. (kleuters krijgen hun taken op een planbord)

Het blijft lastig om een balans te vinden in het loslaten en vertrouwen te geven. De meeste leerlingen kunnen dit wel aan, maar er blijft een groep die nauwkeurig gevolgd dient te worden. Dit heeft te maken met het feit dat deze leerlingen een laag tempo hebben, motivatie missen en/of structuur nodig hebben.

### bevindingen visitatieteam

In de kleutergroepen wordt gewerkt met thema's waarin het beredeneerd aanbod zit verwerkt. De taken zijn voor de kinderen per leerjaar gelijk. In het resultaat van de taak zitten niveaueverschillen. In de kleutergroepen is een heldere structuur, die de kinderen goed kennen/herkennen. Het takenblad biedt voor rekenen verschillende niveaus in de groepen 5, 6 en 7. In de groepen 4 en 8 werken de kinderen op eigen niveau op Snappet voor meerdere vakken. De school wil gepersonaliseerd onderwijs verder vormgeven. We zien een team van leerkrachten die vanuit een sturende basis zoeken naar de ruimte om de kinderen meer verantwoordelijkheid geven.

Er zijn meerdere ontwikkelingen waar te nemen:

- Gepersonaliseerd onderwijs
- Planning/evaluatie op de taakbrief
- Een aanzet tot reflectie en werken vanuit doelen
- Inbreng in keuzewerk van de leerlingen

Dit alles wordt niet schoolbreed en standaard ingezet.

**Indicatoren op schoolniveau**

1.8	Op de school heerst een cultuur van vertrouwen.
1.9	Leraren en overige medewerkers kunnen omgaan met verantwoordelijkheid en het aangeven van grenzen.
1.10	Leraren en overige medewerkers komen de afspraken na.
1.11	De brede algemene vorming van leerlingen is richtinggevend.
1.12	Het onderwijs wordt gegeven in een lerende organisatie waar leerlingen en leerkrachten zich kunnen ontwikkelen naar hun mogelijkheden.

**evaluatie school**

Onze school heeft een open karakter. Er heerst een goede sfeer. Er is veel ruimte en er zijn verschillende werkplekken met voldoende faciliteiten. Binnen de organisatie zijn afspraken gemaakt die helder zijn. Iedereen weet waar hij of zij aan toe is. Wij kijken op school naar het kind. Wij proberen kinderen zo goed mogelijk te begeleiden zodat ze goed de volgende stap kunnen maken. Leerlingen kunnen zich echt ontwikkelen. Dit komt ook omdat wij een goed zorgteam hebben. Leerlingen krijgen begeleiding waar nodig. Leerkrachten krijgen wel kans om zich te ontwikkelen maar moeten dit wel zelf aandragen en er voor gaan.

Tevredenheidonderzoek waarin deze zaken gemeten worden liggen ter inzage op school. De jongste versie wordt op dit moment van schrijven verwerkt.

**bevindingen visitatieteam**

In de school heerst een fijne sfeer, de kinderen en het team gaan open met elkaar om, je merkt dat de school van iedereen is en dat iedereen zich verantwoordelijk voelt voor de school. De samenstelling van het team heeft in de afgelopen jaren veel veranderingen doorgemaakt en met de komst van een nieuwe directeur m.i.v. het nieuwe schooljaar en over twee jaar een nieuw gebouw komt er nog veel op het team af. Dit geeft ook kracht en verantwoordelijkheidsgevoel aan een team en dat is terug te zien in alle Daltonontwikkelingen die ze ondanks deze veranderingen hebben ingezet o.l.v. de nieuwe Daltoncoördinator.

Het team heeft hierin vrijheid en neemt de verantwoordelijkheid. De visie en koers wordt in het komende schooljaar vastgesteld (zie Daltonplan).

Samenvatting bevindingen t.a.v. de kernwaarde vrijheid/verantwoordelijkheid:

- Er zijn veel Daltonontwikkelingen ingezet in het afgelopen schooljaar
- De vrijheid/verantwoordelijkheid van de kinderen is hierbij (nog) onvoldoende zichtbaar
- De visie op vrijheid/verantwoordelijkheid van het team is onvoldoende in een doorgaande lijn zichtbaar

Aanbeveling 1 is dan ook gebaseerde op deze kernwaarde.

## 2. Zelfstandigheid

### Indicatoren op leerlingniveau

2.1	De leerling neemt zelf initiatieven om zijn leerdoelen te bereiken.
2.2	De leerling vraagt hulp van anderen en helpt anderen als zij hem/ haar om hulp vragen.
2.3	De leerling bepaalt mede hoe ( werkvorm, tempo, plaats, tijd) hij/zij werkt aan de gestelde doelen.
2.4	De leerling kan omgaan met uitgestelde aandacht.
2.5	De leerling krijgt de gelegenheid het gemaakte werk zelfstandig na te kijken.

### evaluatie school

Al bij de kleuters leren de kinderen zelfstandig te werken. Het omgaan met uitgestelde aandacht begint ook al in groep 1 en 2. Door de hele school wordt hier gewerkt met het stoplicht en de blokjes met de groene en rode stippen. Via deze blokjes kunnen kinderen aangeven of ze hulp nodig hebben en/of hulp kunnen bieden.

De kinderen mogen gedeeltelijk een eigen werkplek kiezen (bijv. In de stillerimte = gang tijdens de ochtenduren) en ze mogen zelf hun taken inplannen tijdens taaktijd, tenzij er instructies of toetsen zijn gepland.

De leerlingen leren vanaf het begin werken met uitgestelde aandacht en de meeste kinderen kunnen daar goed mee omgaan.

We werken met leerdoelen op de weektaak (groep 5 t/m 8) waar de kinderen aan het einde van de dag/week op kunnen reflecteren. Het zelf bepalen van (week-)doelen zit in de planning, maar daar wordt momenteel nog weinig mee gewerkt.

Vanaf groep 4 leren de kinderen hun werk zelf na te kijken. Beginnend met rekenen, maar later ook op de gebieden taal en spelling. De leerkracht houdt steekproeven om te kijken of dit goed gebeurt.

### bevindingen visitatieteam

De beschreven situatie is door het visitatieteam aangetroffen. De voorwaarden voor de kinderen om zelfstandig te kunnen werken zijn in alle groepen aanwezig. De kinderen kennen de afspraken, werkwijze en de vrijheid die ze binnen deze afspraken hebben.

### Indicatoren op leraarniveau

2.6	De leraar creëert de randvoorwaarden (taakgerichte werksfeer, organisatie, opdrachten/taken, materialen) die de leerlingen in staat stellen zelfstandig te kunnen werken, zodat zij in hun eigen tempo en op hun eigen wijze kunnen leren.
2.7	De leraar stimuleert leerlingen initiatieven te nemen en te tonen.
2.8	De leraar biedt ruim tijd aan leerlingen om zelfstandig te kunnen werken.
2.9	De leraar creëert voor de leerlingen de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.

### evaluatie school

De leraren zorgen voor goede randvoorwaarden die de leerlingen in staat stellen om zelfstandig te kunnen werken (taken, materialen, goede voorbereiding van instructie, goede klassenorganisatie en taakbrieven). Het eigen tempo van leerlingen wordt gedeeltelijk ondersteund door de variatie op de taakbrief (wie moet welk deel van de les maken) omdat de leraren weten wie veel of weinig werk aankan. De leraren stimuleren de leerlingen om initiatieven te nemen (op gebied van taakplanning). Bij ons wordt er voldoende tijd aan kinderen gegeven om zelfstandig te kunnen werken.

Op het gebied van talentontwikkeling en de ruimte om talenten te laten zien, gaan we nog aan de slag. Naast de creatieve middag, waar o.a. ruimte is voor drama, dans en techniek, willen we ook op andere momenten talentontwikkeling in gaan zetten. Zo wordt er in groep 7 momenteel gewerkt met de methode Vier x wijzer. Door uit te proberen en van elkaar te zien komen we tot nieuwe inzichten en keuzes hoe we dit vorm willen gaan geven.

Voor de kinderen die meer- of hoogbegaafd zijn is er de plusklas vanaf groep 5. De plusklas is een middag per week op een naburige school van onze vereniging. In groep 1 en 2 wordt de levelkist aangeschaft voor kinderen die meer uitdaging nodig hebben. ( Daar is nu een meerkeuzekast met ontwikkelingsmateriaal/ spelletjes die wat moeilijker zijn. )

### bevindingen visitatieteam

Het visitatieteam heeft de situatie, zoals in de evaluatie van de school beschreven, in de praktijk aangetroffen. Ook binnen de kernwaarde zelfstandigheid, taakwerk op niveau, ontwikkelen van de zelfstandigheid van de kinderen is het team volop bezig met het ontwikkelen van een visie en de uitvoering daarvan in de praktijk. Als het team de zelfstandigheid van de leerlingen vergroot door deze visie vorm te geven in de praktijk, biedt dit ruim kansen om ook de kernwaarde vrijheid/verantwoordelijkheid een grote impuls te geven.

### Indicatoren op schoolniveau

2.10	De school creëert voor de leraren en overige medewerkers de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.
2.11	De school stimuleert leraren en overige medewerkers initiatieven te nemen en te tonen.

### evaluatie school

De leraren krijgen de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen, vooral wanneer zij een speciale taak hebben buiten lestijd. (bijv. Daltoncoördinator, ICT etc.) Leerkrachten stimuleren elkaar om initiatieven te nemen en te tonen.

### bevindingen visitatieteam

De schoolcultuur biedt de leerkrachten de ruimte en mogelijkheden om zelfstandig initiatieven te ondernemen en deze uit te voeren. Deze initiatieven moeten gaan leiden tot een gezamenlijke aanpak en visie in het team.



### 3. Samenwerking

#### Indicatoren op leerlingniveau

3.1	De leerling benut de gegeven tijd en gelegenheid om te oefenen en zich te bekwamen in samenwerkingsvaardigheden.
3.2	De leerling werkt op respectvolle wijze samen met leraar en medeleerlingen.

#### evaluatie school

- Maatjeswerken: Tijdens het samenwerken in de kleutergroepen wordt er gebruik gemaakt van een vast maatje (zie maatjesbord). Dit rouleert. In groep 3 t/m 8 worden allerlei coöperatieve werkvormen ingezet om een hoger leerrendement te genereren. Ook krijgen de kinderen de gelegenheid het samenwerken te oefenen tijdens het zelfstandig werken. Op de taakbrief staan opdrachten die zij met een ander of anderen mogen uitvoeren.
- \* **planbord** (1 samenwerkingsopdracht per week voor groep 2). De leerlingen van groep 2 plannen op maandag deze samenwerkingsopdracht in en daarna plannen ze de rest van de taken voor die week. Groep 2 heeft 2 verplichte taken en een samenwerkingsopdracht per week en daarnaast een vrijblijvende meertaak (deze meertaak mag wel, maar hoeft niet altijd). Groep 1 heeft ook de mogelijkheid om de meertaak te doen. De leerlingen van groep 1 plannen samen met de leerkracht per dag een taak in (keuze bestaat uit 2 verplichte taken en spelen).
- \* **taakbrief** vanaf groep 3 (minimaal 1 samenwerkingsopdracht per week voor groep 3 t/m 8)
- Er staan drie kapstokregels centraal van groep 1 t/m groep 8. Iedere groep verbindt hier zelf weer klassenregels aan welke zichtbaar in de klas hangen in de vorm van bijv. een contract. Leerkrachten kunnen alle kinderen aanspreken op hun gedrag en op deze manier willen we zowel de samenwerking tussen leerkracht en leerlingen als de samenwerking tussen leerlingen en medeleerlingen op een respectvolle wijze laten plaatsvinden.

#### bevindingen visitatieteam

De kapstokregels dragen er duidelijk aan bij dat de kinderen weten welk gedrag er wordt verwacht en dit gedrag is ook zichtbaar in de groepen.

In de kleutergroep hebben we samenwerken tussen de kinderen gezien, dit gebeurde op een respectvolle open wijze. Er werd goed samengespeeld/gewerkt en de kinderen reageerden positief op elkaar.

Maatjesborden waren in alle groepen aanwezig, in het Daltonboek staat dat de maatjes wekelijks wisselen, de kinderen geven aan dat dit op zeer verschillende wijze gebeurt. De te ontwikkelen visie op maatjeswerk/samenwerken zal duidelijk moeten maken wat de afspraak wordt en vervolgens zullen alle teamleden zich daaraan moeten conformeren.

In de hogere groepen hebben we op de taakbrief niet structureel een samenwerkingsopdracht gezien. De kinderen laten zien dat ze goed kunnen samenwerken. Ze zijn hulpvaardig naar elkaar en staan open voor de mening/uitleg van de ander.

**Indicatoren op leraarniveau**

3.3	De leraar werkt op respectvolle wijze samen met collega's en leerlingen.
3.4	De leraar geeft samen met collega's vorm aan de taak of leertaken, zoals deze in de school zijn afgesproken.
3.5	De leraar kan verschillende vormen en niveaus van samenwerken toepassen.
3.6	De leraar schept een pedagogisch veilig klimaat voor samenwerking met de leerlingen en tussen de leerlingen onderling.

**evaluatie school**

- Coöperatieve werkvormen nemen een steeds grotere rol in bij ons op school. We proberen verschillende vormen uit en delen dit met elkaar. Qua scholing zijn we hier ook geregeld mee bezig, bijv. bij de cursus begrijpend lezen dit schooljaar. We werken toe naar een doorgaande lijn in de school.
- Collegiale consultatie: hier hebben we een start mee gemaakt en willen we in de toekomst structureel in gaan zetten. We zijn op zoek naar een goede vorm hiervoor, zodat we met flietsbezoeken en kijkwijzers korte ogenblikken bij elkaar in de klas kunnen kijken en van elkaar kunnen leren.
- Daltonwerkgroep: door de vele wisselingen binnen het team, zetten we met elkaar de schouders eronder, wat op dit moment betekent dat we het voornamelijk SAMEN doen. De daltoncoördinator in opleiding betreft alle teamleden hierin.

**bevindingen visitatieteam**

Het visitatieteam heeft deze samenwerking conform de beschrijving van de school aangetroffen. Ook qua samenwerken is het team in ontwikkeling. Dit is voor ons een logisch gevolg van alle veranderingen binnen het team.

**Indicatoren op schoolniveau**

3.7	De school is een leefgemeenschap waarbinnen leerlingen, leraren en overige medewerkers op een zichtbare wijze samen leven en werken.
3.8	De school is een leerplek waar leerlingen en leraren al samenwerkend van en met elkaar leren.
3.9	De school is een veilige oefenplek voor democratisering en socialisering.

**evaluatie school**

- Leerlingenraad; hier zijn we trots op! Op deze manier betrekken we de kinderen bij onderwerpen waarover ze mee kunnen denken zodat ze ook mede-eigenaar worden. Zo hebben we dit schooljaar gesproken over de invulling van extra werk en keuzewerk, de aanschaf van speelmateriaal, spelregels op het plein, veiligheid voor school, invulling Marciaveld (speelterrein nieuwe school) en hebben we de tafeltennistafel aangeschaft waar de kinderen zelf voor gespaard hebben.
- Koffieochtend, net opgezet. Ouders worden een uur uitgenodigd om op school koffie/thee te drinken en met de directeur/IB'er in gesprek te gaan. Punten die besproken worden, worden door de directeur verspreid onder het team, zodat we er evt. mee aan de slag kunnen. Drie tot vier keer per jaar willen we de koffieochtend in gaan plannen vanaf volgend schooljaar.

### bevindingen visitatieteam

De leerlingenraad is een parel van de school (zie verslag gesprek met de leerlingenraad). Hier mag de school trots op zijn!

Er is één koffieochtend geweest (zie verslag gesprek met ouders).

De ontwikkeling van de kernwaarde samenwerking op schoolniveau heeft direct te maken met de kernwaarde vrijheid/verantwoordelijkheid. Als de school de vrijheid van de kinderen vergroot, zijn er ook meer kansen om burgerschap in de dagelijkse praktijk toe te passen.

## 4. Reflectie

### Indicatoren op leerlingniveau

4.1	De leerling maakt een planning voor zijn taakwerk.
4.2	De leerling stuurt zijn planning bij door de voortgang te overzien.
4.3	De leerling beziet het behaalde eindresultaat kritisch en neemt leerpunten mee naar een volgende planning van zijn taak.
4.4	De leerling reflecteert op zijn eigen gedrag en dat van zijn medeleerlingen.

### evaluatie school

Er is een opbouw door de groepen heen.

- groep 1 en 2: Na het spelen en werken vertellen de kinderen over hoe hun taak gegaan is en de kinderen die hebben gespeeld mogen vertellen over hun product. Daarnaast hangen de kinderen een smiley op het planbord over hoe het is gegaan.
- groep 3 en 4: Op de weektaak staat een tip en top welke door de leerlingen wordt ingevuld. Hierbij kunnen ze aangeven waarin ze nog moeten oefenen (willen groeien) en wat goed ging deze week. Daarnaast worden er ook door de leerkracht zelf doelen geformuleerd.
- groep 5 en 6: Op de weektaak staan doelen geformuleerd, in groep 5 door de leerkracht opgesteld en in groep 6 afwisselend door de leerkracht, maar ook door de leerlingen zelf opgesteld.
- groep 7 en 8: In groep 7 en 8 worden de doelen geformuleerd door zowel de leerkracht als de leerlingen zelf.

Enkele leerkrachten voeren kindgesprekken (vanaf groep 6) n.a.v. de entree-toets/cito toetsen. Hierbij wordt een kind zelf eigenaar gemaakt van het eigen leren. Waar wil het kind zelf naartoe? Hoe denkt het kind dit te kunnen bereiken?

We willen hierin een meer doorgaande lijn creëren.

We proberen verschillende vormen van reflecteren uit (bijv. het reflectie-dobbelspel in groep 5/6) en wisselen ideeën uit binnen het team. Zo kunnen we leren van elkaar en keuzes maken in wat het beste aansluit bij onze school.

### bevindingen visitatieteam

De beschrijving van de reflectie is in de school terug te vinden. De uitvoering/ toepassing is niet structureel.

Het eigenaarschap van kinderen bij een kindgesprek wordt nog niet als dusdanig ervaren door de kinderen. De kinderen waarderen hun aanwezigheid bij de gesprekken heel positief. Een kans voor de school om ook hier de kinderen meer verantwoordelijkheid te bieden.

De kernwaarde reflectie is op veel scholen een kernwaarde in ontwikkeling. Ook cdb's Ichthus heeft hier een veelbelovende start mee gemaakt.

### Indicatoren op leraarniveau

4.5	De leraar zet verschillende reflectiemethoden in.
4.6	De leraar laat leerlingen reflecteren op de samenwerking.
4.7	De leraar laat leerlingen feedback geven op zijn eigen functioneren.
4.8	De leraar is in staat om kritisch naar zijn werk te kijken en gebruikt evaluatie, reflectie en feedback van anderen om zich verder te ontwikkelen.

### evaluatie school

- De leerkrachten zijn in staat om het werk/gedrag van de leerlingen te bespreken met de leerlingen.
- De leerkrachten zijn in staat om op hun eigen werk/gedrag te reflecteren.
- De leerkracht biedt verschillende reflectiemogelijkheden aan leerlingen (evalueren op weektaak, zelfstandig nakijken, gesprekken met leerkracht).
- In enkele groepen wordt een tussenevaluatie gepland n.a.v. de cito.
- De leerkracht biedt gericht ruimte aan voor zelfstandig nakijken.
- Leerkrachten geven leerlingen directe feedback tijdens het lopen van hulprondes.
- Incidenteel vraagt de leerkracht om leerlingen te laten reflecteren op zijn/haar gegeven les.

Een doorgaande lijn wat betreft het reflecteren is bij ons nog volop in ontwikkeling. We proberen verschillende reflectiemethoden uit (zoals de kindgesprekken, reflectiespel, reflectie op weektaak etc.).

### bevindingen visitatieteam

We hebben de beschrijving van de school in de praktijk gezien. Een compliment voor de school waarop ze met dit visitatieverslag op hun ontwikkeling hebben gereflecteerd. Het schoolteam weet goed te benoemen waar hun ontwikkelingsmogelijkheden en kansen liggen.

### Indicatoren op schoolniveau

4.9	De school stelt leraren en overige medewerkers in de gelegenheid van en met elkaar te leren.
4.10	De school hanteert een doorgaande lijn m.b.t. reflectie op leerlingniveau.

- Er vinden een aantal keren per jaar flitsbezoeken bij de leerkrachten onderling plaats. We zijn hier dit schooljaar mee gestart en zodra we een goede vorm gevonden hebben, kunnen we dit structureel inplannen.
- N.a.v. het flitsbezoek vindt er een feedbackgesprek tussen de betreffende leerkrachten plaats.
- Tijdens het flitsbezoek wordt er gebruik gemaakt van een kijkwijzer of de leerkrachten spreken onderling af waar op gelet wordt.
- Tijdens vergaderingen is er de mogelijkheid tot het delen van ervaringen/ geven van feedback tussen collega's.
- Dalton staat regelmatig op de agenda tijdens personeelsvergaderingen.

### bevindingen visitatieteam

Opnieuw een goede start, die nog verder moet worden geïmplementeerd.

## 5. Effectiviteit/ doelmatigheid

### Indicatoren op leerlingniveau

5.1	De leerling behaalt zijn leerdoelen die passen bij zijn persoonlijke ontwikkeling.
5.2	De leerling gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn leertijd.
5.3	De leerling is actief bezig met de taak en maakt efficiënt gebruik van zijn keuzemogelijkheden.

### evaluatie school

Onze kinderen krijgen gedifferentieerd onderwijs aangeboden, afgestemd op hun individuele onderwijsbehoeftes. Door o.a. het werken tijdens voornamelijk rekenen met Snappet tablets, kunnen wij in de groepen 4 en 8 veel meer uitgaan van de individuele leerdoelen van onze kinderen. Het doel is om Snappet in te gaan zetten in de groepen 4 t/m. 8.

In alle groepen worden de instructies op verschillende niveaus aangeboden. Kinderen kunnen op de taakbrief een eigen leerdoel formuleren. Wij willen hier nog meer lijn in brengen en dit uitbreiden naar leerdoelen voor een langere termijn, vastgelegd in het portfolio. We zijn bezig daar een goede doorgaande lijn in te ontwikkelen.

Dit jaar worden er vanaf groep 7 leerling – leerkracht gesprekken gevoerd over de voortgang van het kind, met name gericht op persoonlijke doelen.

Wij zien erop toe dat onze kinderen de leertijd zo effectief mogelijk gebruiken. De kinderen weten wat ze moeten doen door de dagritmekaarten, het planbord, het keuzebord of de taakbrief/weektaak. Onze kinderen zijn altijd aan het werk, er is na de taak altijd meer taakwerk of keuzewerk. Wij zien erop toe dat onze kinderen op tijd op school zijn. Onze kinderen komen 5 minuten eerder naar binnen, zodat er op tijd begonnen kan worden.

Dan is er ook tijd voor het sociale aspect, even gedag zeggen, onderling kletsen met elkaar Om 8.30 uur/13.00 uur starten we de les.

Niet ieder kind laat dezelfde mate van zelfsturend gedrag zien. Sommige kinderen zijn sterk afhankelijk van de sturing van de leerkracht. En dan sturen wij ook, met name in het structureren van taken. Ons doel blijft altijd de leerling op een doeltreffende wijze te ondersteunen, zodat zij of hij het uiteindelijk (weer) zelf kan doen. Kinderen zijn gewend om samen te werken en wanneer mogelijk elkaar te helpen bij een probleem. Ze zijn gewend op de juiste wijze te handelen als de leerkracht niet beschikbaar is (uitgestelde aandacht d.m.v. blokje). Daardoor zit een kind niet onnodig op hulp van de leerkracht te wachten.

Door zelf te corrigeren zit er weinig tijd tussen het maken van de taak en feedback over hoe de taak gemaakt is. Bij Snappet is de feedback helemaal optimaal. Leerkrachten op Ichthus controleren natuurlijk ook gemaakte taken.

De taakbrief is de spil van ons onderwijs, het spoorboekje dat de leerling door de week leidt. Bij de kleuters zijn dat de dagritme kaarten, het planbord en het kiesbord. Bij groep 3 is dit het kiesbord en de taakbrief. Vanaf groep 4 is dit de taakbrief. Deze hulpmiddelen zorgen voor keuzevrijheid.

Waar structuur of begeleiding nodig is (vrijheid in gebondenheid) wordt deze geboden. Daarom vinden wij op onze school Dalton onderwijs geschikt voor ieder kind.

### bevindingen visitatieteam

Een goede schoolevaluatie van de bestaande situatie. De kern van deze evaluatie zit in de zin: *“Wij zien erop toe dat onze kinderen de leertijd zo effectief mogelijk gebruiken”*. De ervaring van het visitatieteam is dat de aanwezigheid van het visitatieteam inbreuk maakte op de zelfverantwoordelijkheid van de kinderen. Als het visitatieteam in gesprek ging met de leerkracht werd de sfeer rumoeriger. In aansluiting op aanbeveling 1: Geef de kinderen meer eigen verantwoordelijkheden en vrijheid. Het eigenaarschap van de kinderen voor hun werkgedrag zal dan toenemen.

### Indicatoren op leraarniveau

5.4	De leraar behaalt zijn leerdoelen.
5.5	De leraar gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn lestijd.
5.6	De leraar zorgt voor afwisseling van leeractiviteiten tijdens de les.
5.7	De leraar stemt de instructie en het leerstofaanbod af op de leerbehoeften en leermogelijkheden van zijn leerlingen.
5.8	De leraar daagt leerlingen uit het beste uit zichzelf te halen.
5.9	De leraar geeft leerlingen een uitdagende motiverende taak die past bij het niveau, de interesse en het (werk)tempo van de individuele leerling.
5.10	De leraar analyseert de leerproblemen van leerlingen die de leerdoelen niet halen.

## evaluatie school

Het is onze wens om steeds meer de kinderen de leerdoelen te laten bepalen door zo het eigenaarschap te bevorderen. Door goed in te spelen op de onderwijsbehoefte van de kinderen, wordt er vertraagd en versneld. Door goed in te spelen op de leerbehoeften van de individuele leerlingen geven wij onderwijs op maat. Toetsscores geven aan dat wij onze leerdoelen behalen. Daarnaast werken wij op Ichthus aan heel veel doelen die niet door toetsen afgevinkt kunnen worden (omgangsvormen, onderzoekend leren, meervoudige intelligentie, enz.).

Er wordt veel tijd besteed aan de basisvakken als rekenen, lezen, taal en spelling. Er wordt ook tijd besteed aan sociaal emotionele vorming, kunst en cultuur, bewegingonderwijs.

Een goed voorbeeld hiervan is de creamiddag van groep 5 t/m 8. Er wordt tussendoor niet meer geknutseld op school. Nu hebben wij de creamiddagen, in een drietal blokken van 4 weken wordt er geknutseld, gedanst, gebouwd, enz.

De leerkracht hanteert een duidelijke weekplanner. Van te voren worden de instructiemomenten en de kinderen die hieraan deel moeten nemen ingepland. De dagritme kaarten worden gebruikt om aan de kinderen te laten zien hoe de dag zal gaan verlopen.

Alle teamleden gebruiken verschillende coöperatieve werkvormen. Het zaakvak onderwijs wordt komend schooljaar vernieuwd. Dit jaar wordt geëxperimenteerd met VierKeerWijzer (meervoudige intelligentie). Daarnaast zijn er plannen om het de inzet van ICT in het onderwijs op Ichthus te vergroten.

In alle groepen wordt instructie op maat aangeboden, afgestemd op de individuele leerbehoeften van de kinderen. Toetsgegevens worden door de leerkrachten geanalyseerd, doorgesproken met de IB-er. Deze analyse moet de basis gaan vormen van het groepsplan.

Binnen de vereniging is een plusgroep voor leerlingen die meer-/hoogbegaafd zijn.

Onze leerkrachten hebben vertrouwen in het kunnen van onze leerlingen en spreken hoge verwachtingen uit. Middels leerling-leerkrachtgesprekken vanaf groep 7 maken we leerlingen mede verantwoordelijk voor hun eigen leren.

Wij proberen van groep 1 tot en met 8 onze leerlingen activerende opdrachten te geven die betekenisvol zijn voor het functioneren van de leerling in de wereld buiten onze school.

Bij de kleuters wordt ervaringsgericht gewerkt. Maar ook bij alle andere vakken en in alle andere situaties speelt het motiveren van onze leerlingen een belangrijke rol.

Wij werken volgens een zorgjaarplan, die door de IB-er aan het begin van het schooljaar in overleg wordt vastgesteld. Het verzamelen van data, de analyse van deze data, het uitzetten van acties en hierover verantwoording afleggen aan de IB-er is duidelijk weggezet in ons zorgplan. Twee keer per jaar spreken de leerkrachten de kinderen met elkaar door. Wij werken met Parnassys, de leerkrachten maken veel en vaak gebruik van de notitie mogelijkheid.

### bevindingen visitatieteam

Het schoolteam is gericht op goede leeropbrengsten en hecht waarde aan de persoonlijke ontwikkeling. Dit blijkt uit de zichtbare aandacht en differentiatie binnen de instructie/begeleiding tijdens de lessen en de benadering van de kinderen.

### Indicatoren op schoolniveau

5.11	Het onderwijs is door een efficiënte inrichting van tijd, ruimte en middelen doelmatig en gericht op het behalen van de noodzakelijke opbrengsten.
5.12	De school hanteert een doorgaande lijn van de daltoncompetenties van leerlingen en personeel.
5.13	De school biedt leerlingen ondersteuning en/of passende zorg als zij de leerdoelen niet halen.

### evaluatie school

Wij proberen alle mogelijkheden optimaal te benutten, maar er is altijd ruimte voor verbetering.

Wij zijn tevreden over wat wij op onze school presteren. Er komen in verhouding veel zorgleerlingen naar onze school. Ondanks alle verschillen kun je de ander respecteren, met hem of haar samenspelen en samenwerken.

Op dit moment worden er plannen gemaakt voor nieuwbouw voor een brede school. Hierin willen we onze Dalton-kenmerken meer vormgeven door leerpleinen, instructie-ruimten en ICT-mogelijkheden op te nemen in de plannen.

In ons Dalton-beleidsplan zijn de Dalton-competenties voor kinderen per leeftijds-categorie weergegeven. We willen toe naar collegiale consultatie, waarin we aan de hand van de kijkwijzer 1 of meerdere Dalton-competenties zullen bekijken.

Alle leerlingen verdienen onze zorg. Dit heeft zowel betrekking op zorg naar boven (levelwerk, plusklas) als naar beneden (verlengde instructie, handelingsplannen bij D/E-niveau, PGB). Ook leerlingen die niet in één van deze twee groepen vallen, krijgen natuurlijk ook individuele aandacht.

Onze leerdoelen hebben niet alleen betrekking op de schoolvakken, maar ook op de vaardigheden die onze leerlingen nodig hebben om in onze huidige maatschappij succesvol te kunnen functioneren.

### bevindingen visitatieteam

Doelgericht onderwijs op niveau van het kind is een uitdaging voor elke school. Als dit dan ook de motivatie, taakbeleving en werkhouding van de kinderen vergroot, is de effectiviteit van het onderwijs groot. Ichthus heeft de onderwijsstructuur hierop gericht. De onderwijs/leerdoelen worden behaald, dit blijkt uit het inspectierapport en de toetsresultaten.

De genoemde beschrijvingen van Daltoncompetenties van kinderen in het Dalton-plan hebben wij niet in dit plan of in andere stukken kunnen terugvinden. Zie aanbeveling 3: zoals het staat beschreven moet het in de praktijk te zien zijn en wat in de praktijk gebeurt, moet worden geborgd.



## 6. Borging

### Indicatoren op schoolniveau

6.1	De school werkt planmatig aan de daltonontwikkeling en beschrijft dit in een daltonbeleidsplan.
6.2	De school geeft aan hoe de daltonontwikkeling wordt aangestuurd, bv. door een daltoncoördinator.
6.3	De school draagt haar daltonidentiteit uit. (schoolgids, website, folders etc).
6.4	De school heeft daltonscholing in het scholingsplan opgenomen.
6.5	De school benut de daltonmogelijkheden van het gebouw.
6.6	De school enquêteert regelmatig de leraren, de ouders en de leerlingen over de daltonontwikkeling en de kwaliteit van het daltononderwijs.
6.7	De school is actief betrokken bij dalton-regioactiviteiten, waarbinnen zij vertegenwoordigd is.
6.8	De leerlingen worden betrokken bij de daltonontwikkeling van de school.
6.9	De ouders worden betrokken bij het ondersteunen van de daltonontwikkeling van de school.
6.10	Het schoolbestuur ondersteunt de school in haar daltonontwikkeling.

### evaluatie school

Alle leerkrachten hebben een Daltonontwikkelingsplan in hun klassenmap. In dit plan staat beschreven hoe het onderwijsteam van onze school invulling geeft aan het Daltononderwijs.

Het is de bedoeling dat we de onderdelen uit het plan jaarlijks bespreken en dat deze indien nodig worden aangepast door de Daltoncoördinator.

Het ontwikkelingsplan dat er nu ligt is opgesteld voor het schooljaar 2016/2017.

We hebben ervoor gekozen om een plan op te stellen voor de periode van een jaar in plaats van meteen een vierjaren plan te maken. We zijn druk bezig met het oppakken van alle Daltonaspecten. We willen hierin graag zorgvuldig zijn en daarom plannen we eerst in kleinere stapjes.

Deze visitatie is voor ons een opfrisgelegenheid waarbij we kijken wat er nog up to date is en wat we samen weer moeten gaan oppakken.

Onze Daltonidentiteit dragen we ook uit door middel van informatie op de website, de schoolgids en het schoolplan.

In het schoolplan hebben we vastgelegd dat nieuwe leerkrachten verplicht zijn om binnen drie jaar een Daltoncertificaat te halen. Momenteel is meer dan de helft van het team Dalton gecertificeerd.

Elke twee jaar bezoeken we met het gehele team de Daltonconferentie in Deventer om op de hoogte te blijven van de nieuwste ontwikkelingen en inzichten op het gebied van Dalton. Zo hebben twee jaar geleden enkele leerkrachten daar een workshop gevolgd waarbij voorlichting werd gegeven over adaptief rekenonderwijs door het werken met Snappet. Dit schooljaar hebben we Snappet uitgeprobeerd in de groepen 4 en 8. We zijn vooral erg enthousiast over de enorme differentiatiemogelijkheden die deze manier van werken biedt.

Elk kind werkt op zijn eigen niveau en bovendien is meteen voor de leerkracht inzichtelijk hoe de ontwikkeling van een kind verloopt. Dit alles past natuurlijk heel goed binnen de Daltonvisie.

In ons huidig schoolgebouw gebruiken we de hal 's ochtends als stilte werkplek en 's middags als plek waar leerlingen kunnen overleggen en samenwerken. De hal is zo ingericht dat er meerdere plekken zijn waar je rustig alleen kunt werken maar er zijn ook groepstafels waar je met een groepje aan een opdracht kan werken.

In de aanloop naar de brede school waar we naar toe gaan zijn we druk aan het nadenken over hoe we in het nieuwe gebouw nog meer werkplekken kunnen creëren om het samenwerken te bevorderen.

De leerlingen zelf worden natuurlijk ook betrokken bij Dalton. Zo is na de vorige visitatie het initiatief opgepakt om een leerlingenraad op te richten om leerlingen inspraak te geven en ze laten meebeslissen over bijvoorbeeld de aanschaf van spelmaterialen voor op het plein of over de inhoud van keuzewerk.

De ouders spelen in de onderbouw een grote rol bij het ondersteunen van het speelwerk van de kleuters. Ook komen er elke ochtend veel ouders samen lezen met de leerlingen van groep 3. Zij ondersteunen de leerling bij het lezen maar ook bij het registreren van hun leestaken.

Tot slot wordt er regelmatig een beroep gedaan op ouders tijdens het creacircuit dat op de vrijdagmiddag in de bovenbouw wordt gedaan. Hierbij is ruimte voor input van ouders.

### bevindingen visitatieteam

Zoals al bij meerdere beschrijvingen van bevindingen is aangegeven: De school heeft veel ontwikkelingen in gang gezet, het zijn naar mening van het visitatieteam nog voornamelijk niet schoolbreed geborgde Daltonontwikkelingen. De doorgaande lijnen en afspraken zijn onvoldoende in de praktijk zichtbaar. Aanbeveling 2 en 3 zijn hierop gebaseerd.

### Overige opmerkingen school

(nog niet in zelfevaluatie opgenomen, maar wel relevant)

Geen

### Uit de gesprekken met leerlingen

De voltallige leerlingenraad is aanwezig bij dit gesprek. Deze bestaat uit twee vertegenwoordigers per groep vanaf groep 5.

De kinderen geven eerst hun motivatie voor de zitting in de leerlingenraad aan: Meepraten over acties, wat kun je beter maken op de school, meebepalen welke keuzes er worden gemaakt en gewoon omdat het leuk is.

Hoe kom je in de leerlingenraad?

In de klas vertel je waarom je graag in de leerlingenraad wilt en wat je van plan bent om te gaan doen. De kinderen kiezen dan uit elke groep een jongen en een meisje.

De leerlingenraad heeft een voorzitter en secretaris die de notulen maakt. Juf Daniëlle maakt de agenda en is bij de vergadering aanwezig. De kinderen mogen ook zelf agendapunten aandragen. Terugkoppeling naar de klas volgt na elke vergadering. Ook is juf Daniëlle degene die de uitvoerbaarheid van ideeën beoordeeld. De vraag of ze ook zonder juf Daniëlle kunnen vergaderen wordt niet unaniem met ja beantwoord. Ze twijfelen aan de effectiviteit.

*Wat hebben jullie zoal besproken/gerealiseerd als leerlingenraad*

- De leerlingenraad zelf, hier zijn ze unaniem trots op
- Een pingpongtafel
- Meedenken over de inrichting van een nieuw speelterrein bij de brede school
- Een flessenactie voor nieuw buitenspeelgoed

*Welke ideeën/plannen staan nog op de agenda?*

- Meedenken over keuzewerk
- Ouders bewegen om niet meer op het zebrapad te staan wachten op kinderen
- Een goed idee zou zijn om luchtverfrissers in de toiletten te plaatsen

*Zijn er nog ideeën om de school nog beter te maken?*

- Snappet of een tablet voor alle kinderen van groep 4 t/m 8
- Keuzewerk uitbreiden

De kinderen zijn trots op de school en geven de school gemiddeld een 8 als cijfer.

### **Uit de gesprekken met leraren en ondersteunend personeel**

De teamleden geven aan met plezier op cdb's Ichthus te werken en kansen zien om de school qua Daltononderwijs verder te ontwikkelen. Ze hebben er ook vertrouwen in dat dit gebeurt. Afgezien van trots op alles dat ze goed voor elkaar hebben, zien ze ook dat vele ontwikkelingen nog onvoldoende zijn ingeslepen in de school. Positief is het gezamenlijke verantwoordelijkheidsgevoel. Over snappet zijn ze zeer tevreden, zowel qua resultaten als gebruiksgemak. Hier ziet het team dan ook veel kansen voor verdere ontwikkeling.

### **Uit de gesprekken met de schoolleiding**

Het visitatieteam geeft complimenten voor de tijdige aanlevering van de stukken en de plaats van Daltononderwijs in deze stukken en ook op de website. De Daltoncoördinator volgt de coördinatorenopleiding en heeft op deze wijze veel uitwisseling van Daltonkennis met andere scholen.

De school heeft een tijdje gedraaid zonder directie, ook de vorige Daltoncoördinator is niet meer werkzaam op de school. Daardoor is de focus op Dalton minder geweest. De nieuwe Daltoncoördinator heeft dit jaar Daltonontwikkelingen opgepakt en de bestaande situatie in een uitgebreid handboek vastgelegd.

Door wisseling in de directie zijn er veranderingen doorgevoerd in het schoolplan en het daltonplan. Er worden nu actieplannen opgesteld voor volgend schooljaar. De scholing voor dalton-ontwikkeling is nog niet ingevuld, dit gebeurt op basis van de aanbevelingen van deze visitatie.

**Opgepakte Daltonontwikkelingen zijn:**

- Collegiale consultatie in de vorm van flitsbezoeken.
- Snappet (groep 4 en 8).
- Reflectie (op weektaak, in de klas, in kindgesprekken en in reflectiespel).
- Verandering weektaken
- In de toekomst willen ze graag werken naar gepersonaliseerd onderwijs (21<sup>ste</sup> -eeuwse vaardigheden).

**Uit de gesprekken met ouders****Voorstelrondje (4 ouders):**

De aanwezige ouders hebben hun kinderen in verschillende groepen van het Ichthus zitten.

**Wat doen de ouders voor de school?**

- Twee ouders hebben zitting in de OR.
- Iedereen is volop bereid mee te helpen bij (spontane) activiteiten.
- Twee ouders hebben in een PBS commissie gezeten, maar de school is intussen gestopt met PBS.

**Waarom hebben de ouders gekozen voor de Christelijke Daltonschool Basisschool Ichthus?**

- Ouder 1: Een vriendin had de kinderen op school en dalton sprak me heel erg aan. Voor mij was het vrij simpel om voor deze school te kiezen. De weekopdrachten beginnen bij groep 1 en 2. Mijn zoon kiest bewust voor werken, zodat hij bijvoorbeeld de volgende dag kan spelen. De school sluit goed aan bij mijn beide kinderen, hoewel ze heel verschillend zijn.
- Ouder 2: De oppaskinderen zaten hier op school, dus was het ook wel zo gemakkelijk, qua organisatie om mijn kinderen hier aan te melden. Ik vind dat de normen en waarden hier beter worden overgedragen dan op de openbare school.
- Ouder 3: Ik ging er vanuit dat dalton heel goed zou passen bij mijn eigen kinderen. Dat ze leren om zelfstandig taken af te krijgen en de verantwoordelijkheid daarvoor kunnen nemen.
- Ouder 4: Volgens mij ging mijn oudste in 2004 van school en toen was deze school nog geen daltonschool. Het christelijk aspect vond ik belangrijk. Ik vind het wel fijn dat het Ichthus een daltonschool geworden is. Ik heb 'van horen zeggen', dat de kinderen veel zelfstandiger zijn op het Ichthus dan andere kinderen van andere scholen bij de start in het middelbaar onderwijs. Ze hebben een streepje voor op andere kinderen. Verantwoordelijkheid kunnen nemen vind ik belangrijk.

### Daltonontwikkelingen

- In de nieuwsbrief worden veel ontwikkelingen gemeld, soms met een link naar een website. De website is top/tof, de website wordt goed bijgehouden.
- De school heeft te kampen met veranderingen: wisselingen van leerkrachten. Dan is het belangrijk om de lijntjes kort te houden. Er gebeurt veel op school. De nieuwe, brede school zit eraan te komen.
- Vanwege o.a. het vorige punt worden door de school koffieochtenden georganiseerd. Daar doet de school goed aan volgens de ouders. Zeker als de leerlingen ouder worden, wordt ook het contact school - ouder minder. Fijn als je als ouder dan face to face contacten kunt hebben. Bij deze directeur voel je je op je gemak. Iedereen kan zijn zegje doen.
- Er is een andere IB'er en ook een andere daltoncoördinator op school gekomen.

### Communicatie

- Na een bepaalde periode (schatting 6 week, dat wisselt overigens ook per groep) gaan de weektaken mee naar huis. De weektaken worden thuis bekeken. Soms gaat er werk mee naar huis. Je weet wel waar de kinderen mee bezig zijn (o.a. ook via website).
- Eerst waren er drie informatiestromen (briefjes, prikbord en website). Dan misten we soms informatie. Nu staan er alleen nieuwtjes per groep op het prikbord en kunnen we de website raadplegen, geen briefjes meer.
- De school oriënteert zich op ICT/Snappet.

### Tevredenheid

- Ouders zijn zeer tevreden over de school.
- Een ouder heeft een kind die meer plusstof aankan. Constatie: Er waren tijdelijk teveel leerkrachten op een groep. In groep 6 werd meer met Levelwerk gedaan dan in groep 7. Dat kwam waarschijnlijk doordat er externe leerkrachten lesgeven, o.a. door zwangerschapsverlof van een juf.

### Rapportage:

- Daltonkenmerken zijn zichtbaar op het rapport, maar worden meestal voldoende of goed gescoord. Wat ligt eronder? Ontwikkelingen in acht jaar tijd zijn moeilijk waar te nemen. Op het rapport worden een aantal 'sociale kenmerken' en een aantal 'daltonkenmerken' gescoord.

## Uit de gesprekken met het bestuur

**naam bestuurslid:** Cor Westerholt.

Gesprekspartner/afgevaardigde van het bestuur is Cor Westerholt. De (Interim) directeur van Ichthus schuift ook aan. Cor Westerholt onderbreekt graag zijn dag voor deze bijeenkomst.

Vanaf 1 januari 2016 is de Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs in Ten Boer gefuseerd met de Vereniging voor Christelijk Primair Onderwijs Noord-Groningen. Schooldirecteur met bovenschoolse onderwijstaken is nu Mevrouw M. Mertens en Stafmedewerker algemeen beleid (onderwijs, kwaliteit en formatie) is dhr. C. Westerholt. Cor Westerholt heeft vooral contacten met de scholen. Directeuren komen veel op bezoek. Vanaf 1 januari in functie; de organisatie op bestuurlijk niveau is gereorganiseerd. In de toekomst is het de bedoeling om de scholen vaker te bezoeken.

De Raad van toezicht staat meer op afstand.

De voorzitter van het visitatieteam informeert dhr. Westerholt over de achtergrond en inhoud van de dalton-visitatie. Dhr. Westerholt vraagt zich af of het concept dalton ook uitontwikkeld kan zijn? De daltonvereniging heeft het standpunt dat je je, als school, moet blijven ontwikkelen, het is nooit klaar. Bij sommige scholen zit dalton meer in de genen en bij een andere school kan het soms meer een soort 'lotion' zijn.

### Hoe kijkt het bestuur aan tegen een keuze van een school voor daltononderwijs?

Het is belangrijk dat het van onderop komt, de school maakt die keuze.

Dalton kan een antwoord zijn op de krimp. Je moet een beroep gaan doen op de leerlingen om eigenaar te worden van hun eigen leren. En dan is het belangrijk dat een school kiest voor een concept.

Wij zijn een vereniging van veel kleinere scholen. Dalton past daar goed in. Er heerst structuur op een daltonschool. Het bestuur ziet het als profileren en wil dat graag stimuleren. We faciliteren een daltonschool net als andere scholen. Uitgangspunt: zeg als school wat je nodig hebt. Bij de keuze van personeel stellen we de vraag of er affiniteit is met dalton. Maar er zijn ook situaties denkbaar, waarbij je helaas niet altijd te kiezen hebt. Als bestuur hebben we de verantwoordelijkheid om binnen de middelen te blijven.

### De 'Brede School' komt eraan, welke plaats houdt het Daltononderwijs daarin?

Er wordt gesproken over een integraal kindcentrum. Er komen twee scholen onder één dak. 'Pak de dingen op die je samen kan doen en ga dan pas werken aan een integraal systeem', is het voorstel van de directeur. Planning: o.a. negen lokalen, een sporthal en een speellokaal. De gemeente wil veel dingen, maar ik wil graag dat de school prioriteiten kan stellen, bijvoorbeeld met betrekking tot de grootte, aldus de directeur.

Kansen en bedreigingen? Wordt de peuterspeelzaal en de kinderopvang een voorschool? Kansen en risico's? Hoeveel inspraak krijgt de tennisvereniging en peuterspeelzaal? Zou dat ook ten koste kunnen gaan van schoolbelangen? Een integraal Dalton-kindcentrum is voorlopig geen optie.

### Samenwerken met andere scholen

Er zijn expertise- en ervaringsgroepen. Soms wordt er meegekeken op andere scholen (bijvoorbeeld hoe er op het Ichthus gewerkt wordt met Snappet). Ook is er bijvoorbeeld een cultuurcoördinator voor drie scholen.

## beoordeling

nr	kernwaarden	ontwikkeling	
		O	V
0	Realisering aanbevelingen vorige visitatie *		X
1	Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen	X	
2	Zelfstandigheid		X
3	Samenwerking		X
4	Reflectie		X
5	Effectiviteit- doelmatigheid		X
6	Borging	X	

\* niet van toepassing bij licentieverlening

## Advies aan het bestuur van de NDV

	Advies	Criteria
	Licentie verlenen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde.
	Over twee jaar versnelde visitatie voor licentieverlening	Twee of meer onvoldoende kernwaarden
	Geen licentie verlenen	Na versnelde visitatie licentieverlening twee of meer onvoldoende kernwaarden
	Licentie voor vijf jaar verlengen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie
X	Over twee jaar versnelde visitatie (bij de vijfjaarlijkse visitatie)	Twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie
	Licentie intrekken	Na versnelde visitatie twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie

## Aanbevelingen die met een plan van aanpak opgenomen worden in de schoolreactie

Aanbeveling	Omschrijving
Nr. 1	<p>Betreft de kernwaarde vrijheid en verantwoordelijkheid: Beschrijf en implementeer van groep 1 t/m 8 een doorgaande oplopende lijn, die voor de kinderen zichtbaar en duidelijk is t.a.v.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- De planning: zorg dat de kinderen vooraf in alle groepen weten wat het dag/weekprogramma is, zodat de kinderen kunnen weten wanneer ze tijd hebben voor hun taakwerk.</li> <li>- Samenwerken: welke taak is een samenwerkingsopdracht, wanneer mag ik een opdracht samen uitvoeren. Door vooraf en in zijn algemeenheid duidelijkheid te scheppen wanneer kinderen mogen samenwerken, geef je kinderen de keuze en het vertrouwen om samen te werken op zelfgekozen momenten.</li> <li>- Geef kinderen het vertrouwen om zelf een werkplek te kiezen, door vooraf en algemeen aan te geven welke verwachtingen er zijn t.a.v. de vrijheid die ze hierbij krijgen.</li> <li>- Maak voor kinderen vooraf duidelijk wanneer ze instructie moeten volgen of mogen volgen en leer ze hier hun eigen verantwoordelijkheid in nemen.</li> </ul>
Nr. 2	<p>Betreft de kernwaarde: Borging</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Wat is het doel van het taakblad/taakbrief: Bespreek dit in het team en maak een taakblad die wordt uitgevoerd door alle betrokkenen, zoals is afgesproken. <ul style="list-style-type: none"> <li>o Wat zet je er op en waarom?</li> <li>o Als je het erop zet, is het belangrijk en moet er aandacht aan worden besteed door de kinderen én de leerkracht</li> </ul> </li> </ul>
Nr. 3	<p>Maak een duidelijk plan om alle in gang gezette ontwikkelingen te borgen in de komende twee jaar, zodat voor alle betrokkenen duidelijk en zichtbaar is, hoe het Daltononderwijs op cdb's Ichthus wordt vormgegeven.</p>

## slotopmerkingen

De school heeft het visitatieteam gastvrij en met een open houding ontvangen. Wij hebben een goede blik kunnen werpen op de dagelijkse gang van zaken in de school. Wat we aantreffen was een positieve sfeer, een goed pedagogisch klimaat, goede leerresultaten en betrokkenheid bij de school van kinderen, ouders en team. Alle ingrediënten zijn aanwezig om Daltononderwijs in al zijn veelzijdigheid vorm te geven.

We hebben vele pas in gang gezette positieve ontwikkelingen gezien. De school heeft ook plannen om meerdere uitdagende ontwikkelingen op te pakken.

Gezien de teamwisselingen in de afgelopen vijf jaar zijn de Daltonontwikkelingen kort geleden in gang gezet en nog onvoldoende geborgd in de praktijk. In de komende twee jaar staat het team voor de keuze/komst van een nieuwe directeur en wordt er een nieuwe school gebouwd.

De uitdaging voor het team is om samen met de kinderen en de ouders, geïnspireerd door de enthousiaste Daltoncoördinator in de komende twee jaar de kernwaarden van het Daltononderwijs te verankeren. De kernwaarde vrijheid/verantwoordelijk is daarbij de leidende kernwaarde. Pas als er vrijheid en verantwoordelijkheid voor eigen handelen op kind, leerkracht en schoolniveau wordt gegeven en ervaren, worden noodzakelijke onderliggende structuren een hulpmiddel. Deze structuren moeten echter goed geborgd zijn en dat is de essentie van aanbeveling 2 en 3.

Als visitatiecommissie hebben wij het vertrouwen erin, dat dit enthousiaste schoolteam de structuren en afspraken in een doorgaande lijn binnen twee jaar kan realiseren en dat vanuit deze geborgde afspraken de kinderen meer vrijheid/verantwoordelijkheid krijgen en ervaren. Bij de visitatie over twee jaar is dan ook de ontwikkeling binnen de kernwaarde vrijheid/verantwoordelijk herkenbaar.

Wij wensen de school heel veel succes. Ga door met het ontwikkelen van jullie Daltonschool met hetzelfde enthousiasme, als waarmee jullie de eerste stappen hebben gezet.

Rest ons nog jullie te bedanken voor de fijne dag ( en de heerlijke lunch). Wij kijken met plezier op de dag terug.

## Ondertekening voorzitter visitatieteam

naam	handtekening	datum



## Schoolreactie op de visitatie

Overige opmerkingen en ervaringen m.b.t. het verloop van de visitatie. hierbij valt te denken aan: opstelling visiteurs, dagrooster, gevoerde gesprekken, etc.

N.B. Dit zijn opmerkingen van de school zelf. Deze opmerkingen kunnen dus afwijken van de "slotopmerkingen" genoemd in het visitatieverslag.

Allereerst hebben we de visitatie als prettig ervaren. We hebben goed kunnen laten zien hoe we ons als school aan het ontwikkelen zijn, zonder daarbij direct het gevoel te krijgen dat we werden beoordeeld.

Algemeen: verlenging voor 2 jaar wordt voorgesteld aan het daltonbestuur.

Veel positieve zaken worden genoemd: goede sfeer, leerlingen gaan goed met elkaar om, goed pedagogisch klimaat, enz. De Ichthus is goed bezig!

Waarom toch maar 2 jaar: veel zaken zijn goed opgestart, maar zit nog in de beginfase; veel is nog niet geborgd. Kernwaarde "borging" is onvoldoende. Komende tijd een nieuwe directeur, een nieuw gebouw. Hoe gaat de dalton-ontwikkeling verder met al die veranderingen? Daarom is borging zo belangrijk.

Wanneer mogen leerlingen samenwerken? Is niet zichtbaar. In de weektaak staat niet expliciet benoemd. Hoeveel leerlingen (en wie) mogen naar het leerplein (de hal)? Is niet zichtbaar. Niveaugroepen in de klassen staat in beginschoenen. Daarom is de kern "vrijheid" onvoldoende. Wat en waar mogen de kinderen? Dan wordt het meeste helder!

Tips:

Algemene stelregel: als regels bekend zijn, worden ze gewoon.

Gesprek met ouders was heel positief. Zij spraken heel positief over het team.

Gesprek met bestuurslid (Cor Westerholt): hij dacht goed mee met school; staat open voor ontwikkelingen van een school.

Gesprek met leerlingenraad: meepraten wordt als positief ervaren. Zijn trots op wat al bereikt is en op de school. Ze gaven een hoog cijfer (7,5 tot 8,5).

We kijken met een goed gevoel terug op de visitatie. Ergens hoop je natuurlijk dat je voldoende ontwikkeling laat zien om een verlenging van vijf jaar te kunnen krijgen. Aan de andere kant was het volkomen realistisch om, gezien de korte tijd waarin we weer intensief gefocust zijn op ons daltononderwijs, een verlenging te krijgen van twee jaar.

Om voldoende stappen te maken, zullen we concrete plannen moeten maken, wat betreft een doorgaande lijn vrijheid/verantwoordelijkheid en de borging hiervan.

Voor de zomervakantie willen we een aantal punten al concreet maken, zodat we in het nieuwe schooljaar 2016/2017 een goede start kunnen maken.

- **Werken in de hal** (d.m.v. gangpasjes/knijpers) zodat kinderen zelf de keuze kunnen maken om elders te werken. Duidelijke schoolbrede afspraken.
- **Keuzewerk:** welke onderdelen verwerken we hierin? Hoe geven we kinderen hier meer inspraak in, met een meer educatief karakter.
- **Weektaak:** Breiden we de ABC weektaak verder uit? Toevoegen samenwerkingsopdracht en aangeven taaktijd per dag (evt. instructiemomenten) Zijn er nog punten die we toe willen voegen/ willen verwijderen? Met alles wat we op de weektaak zetten moet iets worden gedaan, anders moeten we ons afvragen of we het er op willen hebben.

## Plan van aanpak m.b.t. uitwerking aanbevelingen

<b>aanbeveling 1.</b> (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	Betreft de kernwaarde vrijheid en verantwoordelijkheid: Beschrijf en implementeer van groep 1 t/m 8 een doorgaande oplopende lijn, die voor de kinderen zichtbaar en duidelijk is t.a.v. <ul style="list-style-type: none"> <li>- De planning: zorg dat de kinderen vooraf in alle groepen weten wat het dag/weekprogramma is, zodat de kinderen kunnen weten wanneer ze tijd hebben voor hun taakwerk.</li> <li>- Samenwerken: welke taak is een samenwerkingsopdracht, wanneer mag ik een opdracht samen uitvoeren. Door vooraf en in zijn algemeenheid duidelijkheid te scheppen wanneer kinderen mogen samenwerken, geef je kinderen de keuze en het vertrouwen om samen te werken op zelfgekozen momenten.</li> <li>- Geef kinderen het vertrouwen om zelf een werkplek te kiezen, door vooraf en algemeen aan te geven welke verwachtingen er zijn t.a.v. de vrijheid die ze hierbij krijgen.</li> <li>- Maak voor kinderen vooraf duidelijk wanneer ze instructie moeten volgen of mogen volgen en leer ze hier hun eigen verantwoordelijkheid in nemen.</li> </ul>
<b>actie</b>	De Daltoncoördinator maakt een actieplan betreft deze aanbeveling. Het kiezen van een werkplek willen we direct begin volgend schooljaar vormgeven door hiervoor een duidelijk systeem op te zetten (bijv. gangpasjes)
<b>uitvoerenden</b>	<b>Team</b>
<b>tijdvak</b>	<b>Schooljaar 2016-2017</b> (na de zomervakantie tijdens pv evalueren)
<b>scholing/ externe ondersteuning</b>	Vakliteratuur, ideeën uitwisselen met andere Daltonscolen.
<b>toelichting</b>	Onderdelen bespreken tijdens margedag (16-6-2016) en tv's (teamvergaderingen) die volgen.

<b>aanbeveling 2.</b> (letterlijk overnemen uit visitatieverlag)	Betreft de kernwaarde: Borging <ul style="list-style-type: none"> <li>- Wat is het doel van het taakblad/taakbrief: Bespreek dit in het team en maak een taakblad die wordt uitgevoerd door alle betrokkenen, zoals is afgesproken. <ul style="list-style-type: none"> <li>o Wat zet je er op en waarom?</li> <li>o Als je het erop zet, is het belangrijk en moet er aandacht aan worden besteed door de kinderen én de leerkracht</li> </ul> </li> </ul>
<b>actie</b>	De Daltoncoördinator maakt een actieplan betreft deze aanbeveling. Nog voor de zomervakantie (margedag 16-6-16) willen we de weektaken naast elkaar leggen en een aantal afspraken maken over wat we er wel/niet op zetten. Alles wat erop staat moet ook iets mee worden gedaan anders heeft het geen zin.
<b>uitvoerenden</b>	<b>Team</b>
<b>tijdvak</b>	<b>Juni 2016 – januari 2017</b>
<b>scholing/ externe ondersteuning</b>	Uitwisseling weektaken andere Daltonscholen
<b>toelichting</b>	De opzet vindt nog voor de zomervakantie plaats, maar verwacht wordt dat de weektaken nog enkele keren worden bijgesteld. In januari 2017 evalueren we het werken met de aangepaste weektaak en stellen we deze vast. Om ons vervolgens allemaal aan te houden.

<b>aanbeveling 3.</b> (letterlijk overnemen uit visitatieverlag)	Maak een duidelijk plan om alle in gang gezette ontwikkelingen te borgen in de komende twee jaar, zodat voor alle betrokkenen duidelijk en zichtbaar is, hoe het Daltononderwijs op cdb's Ichthus wordt vormgegeven.
<b>actie</b>	<b>Directeur en team</b> maken ontwikkelingen concreet en directeur neemt deze op in schooljaarplan. Dalton coördinator neemt plan van aanpak ook over in Daltonbeleidsplan 2016-2017.
<b>uitvoerenden</b>	<b>Team</b>
<b>tijdvak</b>	<b>Schooljaar 2016-2017</b>
<b>scholing/ externe ondersteuning</b>	Vakliteratuur, intervisie daltonregio
<b>toelichting</b>	De opzet vindt nog voor de zomervakantie plaats, maar zal door de nieuwe directeur in samenwerking met team verder uitgestippeld moeten worden. Het moet een concreet plan worden waar een ander makkelijk op voort kan borduren.

---

**Ondertekening school en  
visitatievoorzitter voor gezien**

naam	functie	handtekening	datum

Dit verslag wordt binnen drie weken na ontvangst (het liefst per e-mail als Wordbestand) opgestuurd naar de  
visitatievoorzitter, die dit binnen vijf weken na de visitatie opstuurt naar de inhoudelijk medewerker visitaties van  
de NDV.